

Häckande tärnor i Skåne 2005

Detta är den 15:e årliga sammanställningen av häckande tärnor i Skåne. Hur såg det då ut under 2005? Den dramatiska nedgången för skrântärnorna fortsatte under året. Närmar vi oss slutet för denna art som skånsk häckfågel? Mer positivt för andra arter var att småtärnorna återhämtade sig rejält efter nedgången under föregående år. Vidare hade de kentska tärnorna mycket god häckningsframgång i sin enda skånska förekomst. Artikeln redovisar de skånska tärnornas häckning 2005.

NILS WALDEMARSSON

Kentsk tärna. foto mikael arinder/skånska bilder

Skånes häckande tärnor har följts årligen sedan 1991. Rapporteringen är för 2005 med något undantag heltäckande vad avser kustområdena. Nya häckningslokaler för fisktärna i inlandet tillkommer varje år, särskilt från 2003 då atlasinventeringen påbörjades. Samtidigt uteblir uppgifter från andra inlandslokaler varför materialet inte blir fullständigt. Rapportsystemet Svalan används av åtskilliga rapportörer och en hel del uppgifter hämtas där. Övrig information inhämtas via mail, telefonsamtal och andra rapporter. Nedan följer en redovisning områdesvis för häckningarna under 2005. Sifferorna inom parentes anger i förkommande fall antalet häckande par under 2004.

Nordvästskåne

Hallands Väderö: Fisktärna cirka 15 par (15 par) med förmodligen dåligt häckningsresultat. Predationen ifrån mård är fortfarande besvärande.

Torekovs rev: Småtärna 5 par

Sandön: Fisktärna 10 par (10-15 par). Dessa ruvade. Småtärna 5 par (5 par). Med all säkerhet blev inga tärnor flygga på Sandön under 2005.

Rönnen: Småtärna cirka 10 par (5 par). 6 till 7 pull sågs 26/6 och ett par veckor senare 3-4 flygga ungfåglar.

Farhultsbaden: Småtärna 2 par. Dessa gjorde häckningsförsök.

I övrigt finns inga uppgifter om häckningar/häckningsförsök från Nordvästskåne.

Landskrona - Lundåkrabukten

Gråen: Fisktärna 2 par. Dessa bar föda åt ungar varför häckning måste ha skett.

Salviken: Silvertärna 2 par, sågs under omständigheter som tyder på häckningsförsök. Småtärna 3 par. Dessa ruvade, därefter är resultatet okänt.

Löddeåns mynning: Fisktärna 1 par (1 par), uppvaltning. Småtärna 1 par, uppvaltning

Lomma: Småtärna 3 par, sågs under omständigheter som tyder på häckningsförsök.

Malmöområdet

Sammanlagt häckade 22 par (23 par) fisktärna, 9 par (5 par) silvertärna och 17 par (3 par) småtärna i Malmö. Detta är för silvertärna och småtärna en rejäl uppgång trots att betingelserna knappast förbättrats. Störningar och olika markarbeten är legio i området. För åtminstone småtärnorna har detta medfört att häckningsresultatet blev magert.

Häckningarna fördelar sig enligt följande:

Norra hamnen: Fisktärna 2 par. Varnade friskt 30/7. Silvertärna 2 par. Dessa misslyckades förmodligen. Småtärna 15 par (3 par). Misslyckades i första försöket, möjligen p g a mink. 5 par lade om på nytt och lyckades troligen få ut ungar.

Terminalgatan: Fisktärna 16 par (19 par). Trots schaktning och dumpning av fyllnadsmassor under häckningstiden blev minst 15 ungar flygga.

Västra hamnen: Fisktärna 2 par (4 par). Ruvade 6/6. Resultatet är okänt.

Lernacken: Fisktärna 2 par, silvertärna 7 par (5 par) och småtärna 2 par. Häckningsframgången är okänd men 1/7 varnade flera silver- och småtärnor varför bo och ungar bör ha funnits.

Vellinge kommun

Som vanligt utgör verksamhetsrapporten över inventeringarna i Vellinge kommun från Falsterbo Fågelstation det huvudsakliga underlaget. Silvertärnan gick tillbaka för tredje året i rad och häckade med 79 par (88 par). Småtärnan däremot tog ett litet kliv framåt och häckade med 45 par (41 par). Detta är något över medelvärdet som är 40 par. Därutöver häckade skräntärnan med 1 par (2 par). Mycket lågt vattenstånd rådde under häckningsperioden vilket innebar

ökad predation från däggdjur då dessa lätt nådde häckningsplatserna. Häckningsresultaten var därför i allmänt mindre goda.

Arriesjön: Fisktärna 13 par (8 par). Minst 8 stora ungar sågs den 30/6. Fler fanns säkert i vegetationen.

Fredshög: Småtärna 1 par (2 par). Dessa fick ut ungar.

Ängsnäset: Småtärna 1 par. Okänt resultat.

Måkläppen: Silvertärna 3 par (6 par). En ungfågel sågs. Småtärna 20 par (16 par). Enstaka ungar sågs. Eftersom räv ynglade på Måkläppen så var naturligtvis predationen från dessa hård.

Norra Flommen: Silvertärna 1 par. Småtärna 3 par (1 par). Okänt resultat.

Skanörs revlar: Småtärna 2 par. Okänt resultat.

Inre Höllviken: Silvertärna 1 par (3 par). Misslyckades. Småtärna 1 par (5 par). Okänt resultat.

Lilla Hammars näs: Silvertärna 71 par (74 par). Så sent som 18/6 sågs fortfarande ägg i bona. Någotting har troligen spolierat den normala häckningsstarten. Småtärna 17 par (14 par) häckade på Näsholmarna. Den 18/6 sågs ägg och ungar i många bon. En del av dessa blev flygga.

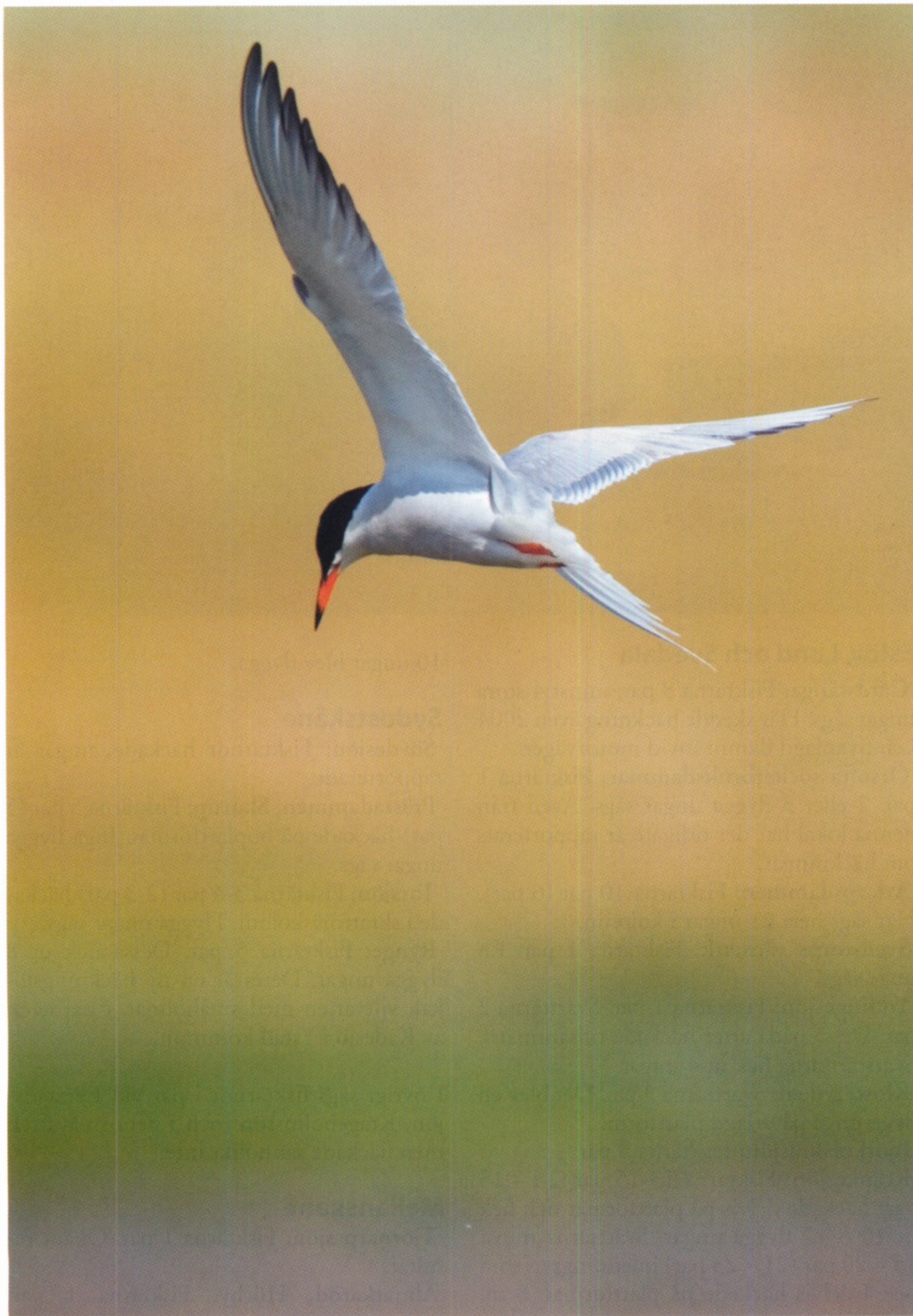
Eskilstorps holmar: Skräntärna 1 par (2 par). En unge blev flygg. Silvertärna 3 par (4 par) Dessa var oroliga vid besök 19/6 varför det får antas att ungar fanns.

Trelleborgs kommun

Åmossarna: Fisktärna 1 par (1 par). Småtärna 1 par. Häckningsresultatet är okänt för båda arterna.

Näsbyholmsgården: Fisktärna 5 par (7 par). Dessa häckade i skrattnäskoloni. Åtminstone 2 ungar blev flygga.

Fisktärnor noterades på andra platser i kommunen dock utan säkra häckningsindici.

Fisktärna vid Råbydammen i Lunds kommun. foto **mikael arlander**/skånska

Silvertärna i Malmötrakten. foto **mikael arinder**/skönska bilder

Eslöv, Lund och Svedala

Gårdstånga: Fisktärna 8 par, minst 4 stora ungar sågs. Här skedde häckning även 2004 i en nyanlagd damm invid motorvägen.

Örtofta sockerbruksdammar: Fisktärna 1 par, 2 eller 3 flygga ungar sågs. Även från denna lokal har det tidigare år rapporterats om häckningar.

Ättarpsdammen: Fisktärna 10 par (6 par). Här sågs hela 21 ungar i kolonin.

Svenstorps våtmark: Fisktärna 1 par. En unge sågs.

Yddingesjön: Fisktärna 1 par. Svarttärna 2 par. Dessa båda arter häckade tillsammans. Svarttärnorna fick ut 4 ungar.

Klosterviken: Svarttärna 3 par. Det blev en flygg unge på utlagd plattform.

Björkesåkrasjön: Fisktärna 3 par.

Krankesjön: Fisktärna 13-15 par (14 – 15 par) häckade delvis på plattformar och fick ut 10 – 12 flygga ungar. Svarttärna minst 15 – 20 par (21 – 23 par) inledningsvis som också delvis häckade på plattformar. 8 till

10 ungar blev flygga.

Sydostskåne

Sövdesjön: Fisktärnor häckade, ungar är rapporterade.

Prästadammen, Skurup: Fisktärna 5 par (5 par) häckade på boplattdammar. Inga flygga ungar sågs.

Torsjön: Fisktärna 3-4 par (2-3 par) häckade i skrattnåskoloni. Flygga ungar sågs.

Rynge: Fisktärna 5 par. Dessa fick ut 8 flygga ungar. Detta är en ny häckningslokal, viltvatten med småholmar, i närheten av Kadesjö i Ystad kommun.

I övrigt sågs fisktärnor i par vid Ellestadssjön, Krageholmssjön och i flera småvatten men häckade sannolikt inte.

Mellanskåne

Tjörnarpsjön: Fisktärna 1 par. Okänt resultat.

Almarkaröd, Hörby: Fisktärna 1 par.

Okänt resultat.

Store damm, Fulltofta: Fisktärna 2 par (1 par). Okänt resultat.

Store mosse: Fisktärna 2 par med totalt 3 ungar.

Eftersom fisktärnor även under 2005 setts i V Ringsjön är det ett högst rimligt antagande att dessa kommer längs Rönne å från häckplatserna på Ageröds mosse och Slabälta ängar där de häckade under 2004. Kommande Atlasinventering får visa om fisktärnor häckar i Snogerödsdammen vid Ö Ringsjön.

Norra Skåne

Perstorps dammar (Gustavsborgsområdet): Fisktärna 8 par (6 par). I år lyckades häckningarna och flera ungar sågs. Bl a häckade ett par med framgång på flytande granstockar, 2 ungar blev resultatet.

Bälingsjön: Fisktärna 1 par (1 par) som troligen misslyckades.

Lärkesholmssjön: Fisktärna 1 par. Okänt resultat.

Fedingesjön: Fisktärna 3 par. Bobesök har noterats.

Värsjön: Fisktärna max 7 par (6 par). Ungar har setts.

Nordöstra Skåne

Kusten Åhus-Edenryd: Skräntärna 2 par (3 par). Den katastrofala nedgången från 2004 fortsätter. Totalt sågs 5 adulta fåglar på häckningslokalen. 2 par gick till häckning och fick ut totalt 3 ungar som blev flygga. Kentsk tärna cirka 100 par (80 par) häckade på Kristians skär. Numerären har gått upp till tidigare nivå och dessa hade god häckningsframgång. 90 ungar ringmärktes och ytterligare cirka 30 fanns i kolonin. Fisktärna 9 par (24 par). Av dessa häckade 8 par på Lyngbyholmen. Fisktärnepopulationen i nordost varierar kraftigt mellan åren och är nu tillbaka på samma

nivå som 2003. Silvertärna 15 par (20 par). 9 par häckade i närheten av Edenryds badplats och 6 par på Lyngbyholmen. Ungar sågs på båda platserna. Småtärna 11 par (12 par). Dessa fördelade sig på 5 par vardera på Lyngbyholmen resp. Terraholmen. Ungar har noterats. Därutöver gjorde 1 par häckningsförsök i Äspet.

Oppmannasjön: Fisktärna 1-2 par (2 par). Häckningsresultatet är okänt.

Hammarsjön: Svarttärna max 15 par (35 par). Dessa sökte häcka i liten våtmark, Ålåkär, på Håslövs ängar men försvann i början av juni. Häckningsförsök i själva sjön uteblev troligen på grund av att säven har gått tillbaka kraftigt under de senaste åren.

Ivösjön: Fisktärna 3 par (2 par) och småtärna 2 par (2 par). Dessa häckade inom Iföverkens industriområde. Vid besöket ruvade det ena fisktärneparet 3 ägg medan de andra två paren matade 3 respektive 2 ungar. Småtärnorna ruvade 3 ägg vardera.

Tydingesjön: Fisktärna 6 par (5 par). Dessa ruvade i samband med atlasinventering. Häckningsresultatet är okänt.

Vilka slutsatser kan dras?

Resultaten visar att den varningslampa som tändes för skräntärna under 2004 nu lyser för fullt. Läget är sådant att skräntärnan knappast kan beskrivas som kolonihäckare utan är numera solitärhäckare. Hur länge kommer den att finnas kvar som skånsk häckfågel? Den andra dramatiska förändringen är att svarttärnan inte lyckades följa sin häckning i nordöstra Skåne. Positiva inslag är då en stark reproduktion i vår enda koloni av kentsk tärna. Småtärnorna återhämtade sig rejält efter den kraftiga nedgången under 2004. Men häckningsresultatet blev på grund av olika störningar tveksamt. Silvertärnorna uppvisade under 2005 en viss nedgång, dock ingen dramatisk sådan. Ej heller fisktärnorna utsattes för några dramatiska förändringar även om så-

väl antalet par som häckningsresultaten var negativt för vissa enskilda lokaler.

Häckningsresultaten är värda en närmare artvis diskussion.

Skräntärna

Denna art står tyvärr på gränsen till utplåning i Skåne. Den kraftiga nedgången i nordost under 2004 bekräftades under 2005 då endast 5 adulta individer sågs på häckningsön. Av dessa blev det då 2 par som fick ut 3 flygga ungar. Detta är i och för sig ett fullt normalt häckningsresultat och motsvarar i stort artens medelvärde för ungproduktion under senare år. Utöver dessa häckade även 1 par på Eskiltorps holmar som förmodligen fick ut en unge. Därmed återgick skräntärnan efter en tillfällig uppgång under 2004 till att åter bli solitärhäckare i sydväst. Vi som bevakar dessa områden har tyvärr ingen ordination att komma med för att säkerställa skräntärnans existens. Häckningsresultaten är normala, inga döda eller sjuka fåglar hittas och i övrigt har inga påtagliga förändringar inträffat i häckningsmiljön under de två senaste åren då nedgången i nordost varit som mest påtaglig.

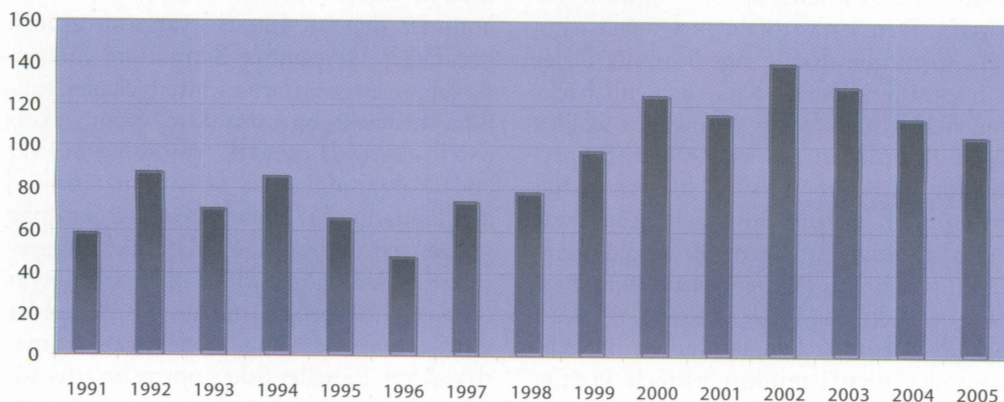
Kentsk tärna

Den kentska tärnkolonin på Kristians skär utanför Tosteberga bodar i nordost uppvisade goda häckningsresultat under 2005. De omkring 100 paren samhäckar med en större skrattnäskoloni vilket är förutsättningen för att arten överhuvudtaget går till häckning här. 90 ungar ringmärktes den 22/6. Vid samma tillfälle sågs ytterligare minst 30 flygga ungar. Utöver denna koloni fanns under 2005 inga uppgifter som tyder på fler häckningar. Det är att observera att kentska tärnor så snart ungarna är flygga flyttar på dessa till nya uppehållsplatser vilket ibland kan leda tankarna till att de möjligen häckat på denna plats. Tex flyttar många av de kentska tärnorna i nordost sina ungar till Äspet i Åhus, där det under högsommaren kan bli stora ansamlingar av adulta och juvenila fåglar.

Fisktärna

Cirka 165 par fisktärnor har rapporterats under 2005. Detta är något högre än under 2004 och i nivå med åren dessförinnan. Allt eftersom atlasinventerare fortskrider med sitt arbete tillkommer nya inlandslokaler och nyanlagda våtmarker där fisktär-

Figur 1. Antalet häckande par silvertärna i Skåne 1991-2005.

nor häckar. För att få en rättvis bild av fisktärnans förekomst i inlandet får man nog tänka sig att när atlasinventeringen är helt färdig 2008 lägga ihop resultaten från åren 2003-2008. Därmed skulle man kunna få en möjlighet att jämföra fisktärnans utveckling i förhållande till äldre riktade invente-

i rad sen rekordåret 2002. Vi är dock inte nere i 1990-talets låga numerär. Tyvärr drabbades huvudpopulationen, som finns i Vellinge kommun, av någon anledning av fördröjd häckningsstart eller omläggning varför häckningsresultatet förmodligen var tveksamt. Glädjande nog fortsatte häck-

Småtärnan ryckte upp sig under 2005. Här fågel i Malmö hamn.

foto mikael arinder/skånska bilder

ringar. När man tittar på enskilda resultat från 2005 är häckningsresultaten från nordväst fortfarande oroande svaga. Nedgången av antalet häckande par i nordöstra Skåne är också klart påtaglig.

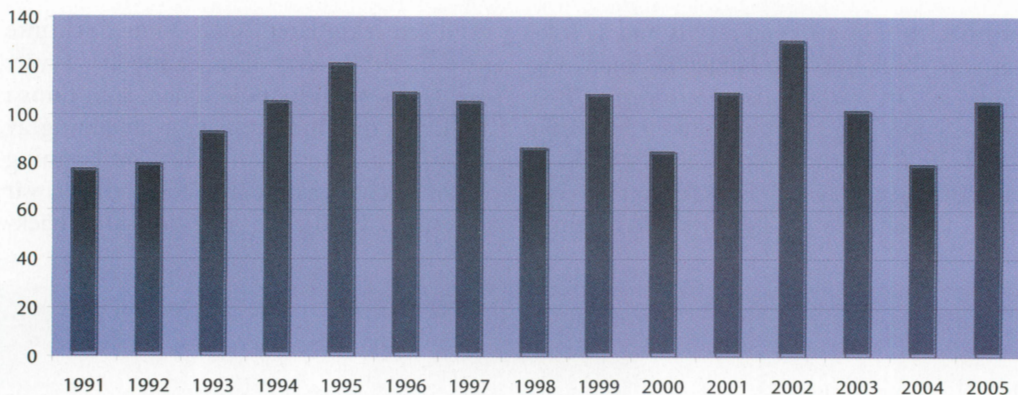
Silvertärna

105 par silvertärna häckade i Skåne under 2005. Nedgången fortsatte för tredje året

ningen på den under 2004 nyetablerade platsen vid Edenryd i nordost. I Malmö ökade den under senare år kraftigt reducerade populationen något.

Småtärna

105 par småtärna rapporterades under 2005. Detta är en rejäl uppräckning sen förra årets djupdykning till 79 par. Småtärnorna har

Figur 2. Antalet häckande par smårävar i Skåne 1991-2005.

återhämtat sig såväl i Nordvästskåne som i Malmö och Vellinge. Men det har däremot varit si och så med reproduktionsresultatet. Både i Malmö hamnar och på Måkläppen har trycket från predatorer, mink respektive räv varit hårt. Detta i kombination med, åtminstone för Malmö, en även i övrigt störd miljö har naturligtvis inte gett mer än enstaka flygga ungar. Inlandshäckning finns rapporterad från Iföverken i Bromölla med 2 par för andra året i rad.

Svarttärna

Svarttärnan är sedan många år uppdelade i en sydvästlig och en nordostlig förekomst. Beståndet har legat på totalt knappt 60 par med viss övervikt mot nordost. Under 2005 förändrades bilden. Det nordostliga beståndet reducerades till cirka 15 par som endast gjorde häckningsförsök i ett kärr på Håslövs ängar. Detta avbröts när kärret torkade upp. Misstanken finns att förändrad vattenvegetation, brist på säv, kan vara orsaken till att inga häckningar upptäcktes i Araslövssjön eller Hammarsjön. Svarttärnorna är mycket beroende av sävruggarna såväl som häcknings- som födosökmiljö. Resultatet var då bättre i sydväst där mellan 20 och 25 par

häckade och fick ut 13 till 15 flygga ungar. De flesta av dessa häckade i Krankesjön delvis på utlagda plattformar. 2 par häckade i Yddingen och 3 par i Klosterviken. Häckningsutfallet i sydväst får betecknas som tämligen gott, dubbelt så många flygga ungar som under de två senaste åren.

Tack

Tack till er alla som bidragit med fältarbete och rapporterat på olika sätt så att informationen nått undertecknad. Det är viktigt för det fortsatta arbetet med tärnorna att så många rapporter som möjligt når undertecknad på adress enligt nedan. Använd gärna Svalan, det underlättar både för er själva och undertecknad.

NILS WALDEMARSSON

Skånegatan 6

295 32 Bromölla

nils.waldemarsson@swipnet.se

